

Kleine aanpassingen in het rantsoen met grote gevolgen

Soms heb je het idee dat de dingen beter kunnen of anders moeten. Zo is Jan de laatste jaren van zijn biologische bedrijfsvoering niet altijd tevreden over zijn melkkoeien. Hij zag dit aan:

Het ontbreken aan glans, sommige koeien kregen een dof haarkleed, de melkproductie viel tegen (BSK in stalperiode vaak 32, terwijl Jan een BSK van 35 hele jaar mogelijk acht) en hij vond zijn koeien sloom en traag (kwamen sloom de melkput in). Ook de vaarzen deden het maar matig en Jan zag vaak in november-maart slappe kalveren geboren worden of teveel kalfjes doodgaan.

Bovenstaande zaken slijpen er langzaam in. Je ziet het zelf bijna niet gebeuren omdat je dagelijks met de dieren werkt maar mijn indruk werd bevestigd door mijn medewerkster die op meer bedrijven komt en ook vond dat de koeien traag en sloom waren.

Signalen en mogelijke oorzaken:

Struktureel ruwvoertekort

In 1994 is het bedrijf omgeschakeld naar een biologische bedrijfsvoering en daarmee is krachtvoergift per koe verder afgebouwd. Het bedrijf was intensief met 15.000 kg melk per ha; er moest altijd veel ruwvoer worden aangekocht om graslandopbrengst op te vangen. Met een lage krachtvoergift gaan de koeien ook meer ruwvoer opnemen. Jan zegt: je hebt een extra sleufsilo nodig voor het ruwvoer wat er doorheen gaat. Toen ik een nieuwe mengvoerwagen kocht adviseerde de vertegenwoordiger een veel te kleine wagen. Biologische boeren hebben door hun beperkte krachtvoergift en hoge ruwvoeropname per koe 20% groter volume van de voermengwagen nodig dan wat standaard wordt geadviseerd. Jan kwam altijd voor zijn koeien ruwvoer tekort, was weer blij als de koeien naar buiten gingen. Je belandt in een vicieuze cirkel. Omdat er een ruwvoertekort is durf je niet in juli de graskuil open te maken. Je bent bang dat als het tegen zit, je in de winter onvoldoende voer hebt.

Weinig krachtvoer

In 2001 heeft Jan de voerbakken in de melkput eruit gehaald zodat de koeien alleen in de voercomputer krachtvoer aangeboden kregen. Reden hiervoor was om de laatste 100 dagen van de lactatie geen krachtvoer (brok) meer aan de koeien te geven want ze krijgen een gemengd basisrantsoen met veel krachtvoervervangers. Krachtvoer aankoop is duur dus dat levert een mooie besparing op. Hij haalde hiermee 1-1,5 kg standaardgift krachtvoer (brok) uit het rantsoen van oudmelkte koeien. De koeien kregen hierdoor geen basis mineralen en spore-elementen vanuit het krachtvoer. Dit betekent dat de koeien in de laatste 100 dagen van lactatie en 60 dagen van droogstand geen mineralen bijgevoerd krijgen. Dit gaf waarschijnlijk onvoldoende goede opstart aan het begin van de lactatie en slappe kalveren.

Mineraal arm rantsoen

Er wordt naast 1000 kg krachtvoer per koe per jaar (waarvan 750 kg aan melkkoeien en 250 kg aan jongvee!!) altijd natte krachtvoerders gevoerd meestal is dit bierbostel en perspulp. Deze zijn arm aan mineralen. Jan zegt dat de koeien niet zonder bostel kunnen. Er is altijd een duidelijk bosteleffect te zien. De koeien reageren altijd in positieve zin op bostel. Dit wil zeggen met bostel altijd meer melk en altijd een goede conditie. Waarschijnlijk heeft bostel net dat gene wat op pensnivo belangrijk is en waardoor het rantsoen een betere benutting krijgt.

Vroeger werd er standaard bij het inkuilen zout op de kuil gebracht maar dit gebeurd niet meer. Jan heeft het gevoel dat dingen vroeger niet voor niets gedaan werden en dat het wel degelijk een functie had en dat we die dingen wat verloren hebben laten gaan. De koesignalen die hij nu opvangt (haarkleur, sloom, ruige vacht) geven aan dat mineralen en sporelementen belangrijk zijn.

Jan zijn koeien reageren in 2003 niet meer op grazen (vers gras/klaver voor het voerhek in de stal brengen). Het jaar daarvoor zag hij met grazen de productie met 2 kg melk per koe per dag stijgen maar in 2003 gebeurde er helemaal niets (signaal).

Jongveeopfok was afgelopen jaar niet optimaal te weinig groei door beperkt krachtvoerverstrekking (verkeerde zuinigheid).

Oplossingen

Wijzigingen in rantsoen

Simons van Agrivak signaleert zaken die hij aan de koeien in de stal afleest zijn tekorten aan mineralen-en spore-elementen. Het rantsoen wordt aangevuld met 1,5 kg mineralen, 2 kg jodiumzout en 25 kg krijt per 100 melkkoeien. Er wordt geadviseerd melasse in het rantsoen op te nemen en meer bostel te gaan voeren. Jodium is ook een tijdje aan het drinkwater toegevoegd omdat de schildklier niet goed werkte. Door deze mix van maatregelen is de BSK afgelopen winter (2003/2004) weer 35 geworden. "Er kunnen weer eens melkglazen tijdens het melken gelegd worden " (maatstaf voor Jan dat er goed gemolken wordt).

Met voermengwagen wordt door Jan een basisrantsoen samengesteld uit verschillende componenten (kuil, maïs, bostel, pulp, sojahullen). In de voermengwagen werden nooit extra mineralen bijgevoerd . Hooguit 4 zakjes in de winter maar die hoeveelheid is eigenlijk te verwaarlozen. Koeien hebben dus bij de lage krachtvoergiften echt mineralen- en sporelemententekorten gehad.

In de loop van 2004 heeft Jan het gevoel dat niet alleen de productie is verbeterd maar ook de conditie van de koeien. Dit komt ook doordat hij in de zomer meer is gaan bijvoeren (snijmaïs). In andere jaren lag er altijd een ruwvoertekort op de loer en nu heeft hij voor het eerst voldoende ruwvoer in voorraad. In najaar 2004 is hij begonnen met geplette tarwe in het basisrantsoen te mengen en dit zal ook zeker de conditie verbeterd hebben.

Na het afkalven verhoogde Jan extreem de krachtvoergift dat wil zeggen binnen een aantal dagen wordt de maximale krachtvoergift gegeven. Dit systeem beviel hem erg goed omdat het makkelijk was. Toch konden de koeien hiervan van streek raken. Signalen: nieuw melkte koeien doen het niet optimaal (geven 30 maar kunnen 35 geven) , glans is er niet , dunne mest. De pens werkte niet optimaal. In winter 2004 heeft hij daarom weer gekozen voor iets geleidelijke opbouw van de krachtvoergift in 21 dagen.

De Graan(tarwe)silage (2002/2003) en de ervaring in 2003 met gerst/erwtensilage laten hoge seleniumgehalten zien. Analyses in 2004 geven 44 ug in voorjaarskuilgras en 196 ug in rode klaver eerste snee aan. Hoge seleniumgiften kan leiden tot vergiftiging. Mogelijk heeft dit ook invloed gehad.

Melkproductiecijfers

De melkproductiecijfers zijn erg stabiel geworden. Het rantsoen wordt meer gestuurd op lactose en ureum dan in het verleden. Lactose wordt goed op 4,50 gehouden en ureum zit gemiddeld op 20-25. Ten opzichte van 2003 meer melk per koe. Het vetgehalte is 0,2 % hoger in de maanden mei, juni en juli 2004 is er van een hoger vetgehalte sprake dan in 2003. Het celgetal ligt geometrisch rond de 300.

Conclusie:

Mineralen en spore-elementen tekorten niet onderschatten. Biologisch voer blijkt dus niet altijd volledig. Ook moet er op tijd bijgevoerd worden in de weideperiode. Naast weidegang en vers gras is energie en structuur belangrijk. Eind stalperiode krijg je signalen van tekorten van mineralen. Als koeien weer naar buiten gaan dan is probleem vaak weer even opgelost.

© [Bioveem](#). Laatst bijgewerkt: 23-09-2008 09:42.

Mail vragen en opmerkingen over de Bioveem - Website naar: webmaster.asq@wur.nl